

Kulttuurihyvinvoinnin kumppanuuspöytä 1/2023

Aika: Ke 22.2.2023 klo 17-19

Paikka: kaupungintalon valtuustosalin, Keskustie 23

Läsnä: 16 osallistujaa

Asialista

1. Kokouksen avaus

Kulttuurijohtaja ja kansalaisopiston rehtori Pia-Maria Ahonen toivotti osallistujat tervetulleiksi ja esitteli kumppanuuspöydän Oriveden kaupungin edustajat, hyvinvointijohtaja Tuija Peuralan sekä työllisyyspalveluiden päällikön Meri Soikan.

2. Ajankohtaiset asiat

Ahonen kävi läpi kulttuurihyvinvoinnin kumppanuuspöydän taustaa ja kertoi elinvoimajaostossa 18.1.2023 hyväksytystä kumppanuuspöytätoimintamallin sääntöjen päivittämisestä.

Hän nosti esiin Oriveden seudun kansalaisopiston ja kulttuuripalveluiden tulevia tapahtumia. Laajempi listaus tapahtumista löytyy [Oriveden kaupungin tapahtumakalenterista](#). Ahonen kertoi muutamalla sanalla käynnissä olevista hankkeista, Pirkanmaan kulttuuripankista ja KUPPI-hankkeesta.

a. Kumppanuuspöytätoimintamallin sääntöjen päivittäminen

Elinvoimajaosto 18.1.2023

Elinvoimajohtaja ehdottaa, että kumppanuuspöytien aiheita kerätään kumppanuuspöydissä ja esim. nettilomakkeella jatkuvasti ja luovutaan pääsääntöisesti uusien aiheiden keräämisestä kahta viikkoa ennen tilaisuutta. Keskitetty aiheiden kerääminen helpottaa pitkän tähtäimen suunnittelua ja mahdollistaa asiantuntijoiden kutsumisen tilaisuuksiin hyvissä ajoin. Mahdollinen asiantuntijoiden etukäteen pyytämien kysymysten kerääminen hoidetaan edelleen 1-2 viikkoa ennen tilaisuutta.

Päätetään hyväksyä elinvoimajohtajan muutosehdotus ja ehdottaa sitä hyväksyttäväksi myös kylien ja kulttuurihyvinvoinnin kumppanuusryhmien seuraavassa kokouksessa.

Kulttuurihyvinvoinnin kumppanuuspöytä hyväksyi elinvoimajohtajan tekemän muutosehdotuksen edellä kuvatun mukaisesti.

b. Tulevat tapahtumat

- Kansalaisopiston teatteri- ja musiikkiryhmien näytökset
- Hämeen Kevätsoitto Oriveden Kampuksella 16.4. klo 13.
- Kirmaus 22.–23.4. Sekä näyttelyt vk 14- kirjastolla ja Auvisen vintillä.
- Oriveden Vanhat talot ja pihat –tapahtuma järjestetään 10.–11.6. jo kuudennen kerran.

c. Hankekuulumisia

- Kulttuuri ja taide virtaa –hankkeen rakentama [Pirkanmaan Kulttuuripankki](#) on lanseerattu
- [KUPPI-hanke](#)

5.4.2023

3. Kulttuuriluotsitoiminta

Ahonen kertoi, että Orivedellä on noussut esiin toiveita luotsitoiminnan käynnistämisestä muutaman vuoden ajan. Ratkaisevat askeleet toiminnan käynnistämiseksi ovat jääneet kesken. Tavoitteena on käynnistää pilotointijakso, jonka aikana kerätään käytännön kokemuksia, toiminnan kehittämisen tarpeita ja pohditaan, minkälainen Oriveden oma toimintamalli voisi olla.

Kumppanuuspöydässä kulttuuri- ja liikuntaluotsitoimintaa esittelemässä olivat Tampereen kaupungin kaupunkikulttuuriyksiköstä luotsitoiminnan koordinaattori Katri Kaitajärvi sekä kaksi vapaaehtoista kulttuuriluotsia Riitta ja Virpi.

Kaitajärvi kävi läpi, mitä kulttuuri- ja liikuntaluotsitoiminta tarkoittaa ja mitä sillä tavoitellaan. Kulttuuriluotsi on vapaaehtoinen vertaisihmettelijä, jota voi pyytää maksutta tueksi ja seuraksi kulttuurikohteisiin. Luotsit voivat myös järjestää tapahtumia, osallistua kulttuuripalveluiden markkinointiin sekä esimerkiksi museon kokoelmien kartuttamiseen ja hoitoon.

Kulttuuriluotsitoiminnan tavoitteena on edistää kulttuurin ja taiteen saavutettavuutta ja tasavertaisia mahdollisuuksia kulttuurielämyksiin. Toiminta tarjoaa yhteisöllistä toimintaa vapaaehtoisille ja lisää osallisuutta – tarkoituksena on saada mukaan ne ihmiset, jotka jäisivät ilman luotsia kulttuuripalveluiden ulkopuolelle. Huomioitavaa kuitenkin on, ettei luotsi ole henkilökohtainen avustaja.

Kaupungin näkökulmasta asiakkaita ovat sekä luotsien asiakkaat (luotsattavat) että luotsit. Luotsitoiminnassa on tärkeää, että se on mielekästä ja yhteisöllistä luotsille. Oleellista on tukea myös luotsien hyvinvointia.

Kaitajärvi esitteli Tampereen kaupungin erilaisia kulttuuripuolen luotsauskohteita:

- Osa museoista
- Tampere Filharmonian konsertit
- Niagaran elokuvat (asiakkaalle maksullinen, luotsille maksuton)
- Kulttuuritalo Laikku
- Pääkirjasto Metso
- ja kulttuuriraitit.

Kulttuuriluotsit voivat toimia erilaisissa tehtävissä:

- ovat seurana ja tukena kulttuurikohteissa
- välittävät luotsauskeikkoja (toimistoluotsit)
- esittelevät toimintaa eri kohtaamispaikoissa
- avustavat museoiden kokoelmatoiminnassa
- suunnittelevat ja järjestävät kulttuurikävelyjä
- järjestävät näyttelyitä ja tapahtumia
- päivystävät vertaisneuvonnassa
- vievät taidetta ja kulttuuria koteihin ja kohtaamispaikkoihin.

Kaitajärvi kävi läpi Tampereen kulttuuriluotsien vuotta 2022:

- Yksilöluotsauksia 112 kpl, ryhmäluotsauksia 38 kpl ja luotsattavia henkilöitä 437 kpl.
- Kohdattu keskustellen yhteensä n. 200 ihmistä (8-12/22)

5.4.2023

Kaitajärvi ja kulttuuriluotsit kertoivat kokemuksia toiminnasta. Luotsi ei ole opas, vaan kohtaaja. Toimii asiakkaan kanssa samalla tasolla, keskustelut antoisia

Luotsattavalle:

- edistää kulttuurin ja taiteen saavutettavuutta
- lisää osallistujien elämänlaatua ja hyvinvointia
- lisää sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä
- parantaa tietämystä ja kulttuuritarjonnasta.

Luotsille:

- edistää hyvinvointia
- lisää kulttuurin ja liikunnan harrastamista
- tarjoaa mielekästä tekemistä ja mahdollisuuksia käyttää kertyneitä taitoja
- mahdollistaa kohtaamisia erilaisten ihmisten kanssa
- tarjoaa yhteisön ja uusia ystävyyssuhteita
- uuden oppimista ja tutustumista uusiin kohteisiin.

Kumppanuuspöydässä mukana olleet luotsit kertoivat saavansa luotsitoiminnasta paljon.

Toiminnassa mukana olo tuo sisältöä elämään, sivistää, laajentaa kontaktipintoja ja korostaa yhteisöä ja sen merkitystä. Luotseja on koulutettu esim. erilaisten haastatteluiden tekemiseen ja niiden tallentamiseen.

Kulttuuriluotsien merkitys kulttuuritoimijalle/kohteelle:

- tuovat uusia asiakkaita kohteille ja antavat palautetta toiminnasta ja palveluista
- ovat kulttuuripalveluiden ja -tapahtumien markkinoijia ja imagon rakentajia
- madaltavat asenteellista kynnystä museoita ja kulttuurilaitoksia kohtaan
- tuovat oman erityisosaamisensa, kokemuksensa ja työpanoksensa kohteille
- kulttuuriluotsitoiminta synnyttää uusia verkostoja ja edistää hallinnon rajat ylittävää yhteistyötä mm. hyvinvointialueen ja yritysten kanssa.
- Luotsien mukaan ottaminen kulttuurikohteiden toimintaan voi poikia uusia ideoita, kuten kulttuurikuntoilu museossa kuntoiluraitti Vapriikissa (Tampereen kaupungin kehittämispalkinto).

Lisätietoja:

www.tampere.fi/luotsit

www.tampere.fi/kulttuuriraitit

Keskustelussa esille tulleita asioita:

- Miten kohteet ideoidaan/valitaan? Lähestytäänkö kohteita itse vai ottavatko kohteet yhteyttä? Koordinaattori voi olla yhteydessä kohteeseen tai päinvastoin. Suositus on, että kohteen kanssa tehdään aina sitoumus/sopimus.
- Yhden luotsauksen kesto on keskimäärin yksi tunti - tunnista kahteen.
- Haja-asutusalueella haasteena julkisen liikenteen puutteet ja se saattaa nousta kynnykseksi. Tampereella ei makseta luotsin matkoja, mutta luotsit tapaturmavakuutettu. Pohdittiin, onko Oriveden kaupungilla mahdollisuutta kompensoida matkakuluja. Selvitettävä km-korvauksen mahdollisuus. Rajoittuuko vain Oriveden alueeseen, onko mahdollista käydä esim. Mänttään ja Tampereelle. Monelle kynnys myös käyttää julkisia liikennevälineitä yksin. Miten liput ostetaan ja miten julkisiin pääsee? Suositeltiin kokemusten kysymistä Korpilahdelta, miten siellä vastaavat asiat on toteutettu.
- Onko mahdollista saada paikallinen luotsi Tampereelta Oriveden luotsin kaveriksi? Oriveden luotsi ja asiakas Tampereen luotsin asiakkaana.
- Periaatteena luotsitoiminnassa saavutettavuus (olennaista, että asiakas seuraa vailla).

5.4.2023

- Markkinointi- ja infomateriaalien tuottaminen: luotsit voivat osallistua materiaalien tekemiseen, mutta kaupunki kustantaa tarvittavat materiaalit.
- Kulttuurikohteilla ja toimintapaikoilla omat yhteyshöt, vaikka koordinaattori on kaiken taustalla. Alussa kannattaa lähetä pienin askelin liikkeelle. On myös mahdollista palkata palkkatuella koordinaattori. Alussa aikaa menee yhteistyökumppaneiden etsimiseen. On huomioitavaa, että asiakaskunta on huomattavan passiivista. Kaupungilta tarvitaan apua, markkinoitiin, luotsien kouluttamiseen, kaupungin eri kohteiden hyödyntämiseen (myös luontokohteet), kuljetukset ja pelisäännöt.
- Mistä kannattaisi prosessissa lähteä liikkeelle? Luotsien kartoitus, pelisääntöjen laatiminen, koulutuksen järjestäminen luotseille, kohteiden kartoitus sekä markkinointi. Luotsien kiinnostuksen kohteet on myös tärkeä selvittää. Kuntalaisten osallistaminen ideointiin. Alkukoulutus ja perehdytys vapaaehtoistoiminnasta, jossa käydään läpi mm. vastuasiat. Luotsisopimus (salassapito, kuvauslupa, haastattelulupa kiinnostuksenkohteista jne). Vakuutusasioiden selvittäminen.
- SPR järjestää ystäväkoulutusta ja yhteistyö olisi luontevaa myös luotsitoiminnassa. Lisäksi kansalaisopisto voi järjestää vapaaehtoisille koulutusta tarvittaessa. Alkuun on hyvä edetä kevyesti ja hyödyntää valmista sapluunaa.
- Luotsit kertoivat, että alussa asiakkaat kokivat kulttuurisanan yläluokkaisuudesta. Kuntalaisille voisi järjestää nimikilpailun Oriveden omien kulttuuriluotsien kohdalla käytettävästä nimestä.
- Miten törmäyttää luotseja ja potentiaalisia asiakkaita? Tarvetta on, mutta potentiaaliset asiakkaat on "etsittävä", sillä saattavat olla passiivisia ja kynnyksellä kotoa olla korkea.

4. Muut asiat

Ei muita asioita.

5. Seuraava kokous

Seuraavaa kokousta ei sovittu. Seuraava kumppanuuspöytä järjestetään syksyllä 2024, jonka aikataulu tarkentuu myöhemmin.